

[View this email in your browser](#)

Rotterdamsch Leeskabinet

Nieuwsbrief december 2017/januari 2018

Lees in deze nieuwsbrief over Oswald Spenglers *'De ondergang van het Avondland'* en over het meest recente boek van EUR professor Willem Schinkel. Maak kennis met de Landenreeks die een inkijk geeft in de collectie van het Rijksmuseum. Wij stellen u voor aan ons nieuwste bestuurslid: Bas Kwakman. Ook kunnen we alvast iets vertellen over een mooi evenement waar we momenteel hard aan werken, en blikken we terug op een succesvolle middag rond Drs. P. Tot slot belichten we een mooi boek uit de RLK-collectie: *A Christmas Carol* van Charles Dickens.

Bij de balie kunt u vragen om een uitgeprint exemplaar van deze nieuwsbrief.

Inhoud:

1. [Nieuws](#)

2. [Drs. P in het Leeskabinet](#)

3. [Activiteiten: Het geheime leven van Chris van Abkoude](#)

4. [Nieuw in context:](#)

- [De ondergang van het Avondland](#)

- [Landenreeks: objecten met een verhaal in het Rijksmuseum](#)

- [Lezen in samenhang: Populisme en Migratie](#)

5. [Cultureel Rotterdam](#)

6. [Uitgelicht: A Chistmas Carol](#)

Nieuws

Bas Kwakman nieuw bestuurslid Rotterdamsch Leeskabinet

Na vele jaren trouwe dienst nam Maria Heiden recentelijk afscheid als bestuurslid. Uitstekend ingevoerd in het literaire veld en zeer betrokken bij het Rotterdamsch Lees kabinet zijn we haar erg erkentelijk voor haar jarenlange inzet. Wij stellen u voor aan Bas Kwakman, die als kersvers toetreden bestuurslid het stokje van Maria Heiden overneemt.

Bas Kwakman (1964) is directeur van Poetry International Rotterdam, de organisator van het jaarlijkse Poetry International Festival, de website PoetryinternationalWEB, de jaarlijkse VSB-Poëzieprijs en de activiteiten van de Dichter des Vaderlands.

Kwakman is in Tilburg opgeleid als beeldend kunstenaar en docent kunstgeschiedenis en -beschouwing. Na diverse studies op het gebied van (cultureel) management en marketing werkte hij als organisator en programmeur op het gebied van literatuur, beeldende kunst en hedendaagse muziek. Tussen 1988 en 1990 was hij projectleider voor de Rotterdamse Kunststichting en Zaal de Unie en tussen 1990 en 2003 werkte hij bij de Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam, aanvankelijk als projectleider en later als hoofd communicatie. In 1996 was hij initiatiefnemer en mede-oprichter van Tortuca, tijdschrift voor literatuur en beeldende kunst.

Vanaf 2003 is hij verbonden aan Poetry International. Daarnaast is hij als bestuurslid, adviseur en/of commissielid actief binnen tal van lokale, nationale en internationale cultuurinstellingen.

Kwakman publiceert regelmatig in internationale media over poëzie, muziek en beeldende kunst en exposeert zijn beeldend werk in binnen- en buitenland. In 2014 verscheen het boek *Een stem van paardenhaar* (Azulpress) dat hij samen met dichter Lies van Gasse naar aanleiding van een reis door Mongolië maakte. In maart 2017 verscheen het goed ontvangen *Hotelkamer verhalen* (De Arbeiderspers) met verhalen en beelden naar aanleiding van zijn internationale reizen voor Poetry International. Momenteel schrijft hij aan een boek over vijftig jaar Poetry International, dat in 2019 door uitgeverij De Arbeiderspers wordt uitgegeven.

Foto Bas Kwakman: Wouter le Duc

Nieuwe website voor het RLK

Misschien hebt u het al gezien: op 11 december 2017 ging onze [nieuwe website](#) live. De site ziet er nu wat anders uit dan u gewend bent, maar de manier waarop u een boek aanvraagt is hetzelfde gebleven. Nog steeds kunt u

een zoekterm invullen in de zoekbalk, en wanneer u het juiste boek gevonden heeft kunt u op dezelfde manier inloggen om het aan te vragen.

De keuze voor deze nieuwe website is gemaakt door de Erasmus Universiteit. Als Leeskabinet zijn wij in dit geval gebonden aan de infrastructuur van de EUR. Wat uiterlijk en functionaliteit betreft laat de nieuwe website voor het Leeskabinet nog wat te wensen over. De komende tijd hopen wij hierin verbeteringen aan te brengen. Vindt u het ondertussen lastig om te vinden wat u zoekt, stel uw vraag dan gerust bij de balie, via leeskabinet@eur.nl, of telefonisch via 010 408 11 95.

Flexibele wisseling van de leestafel

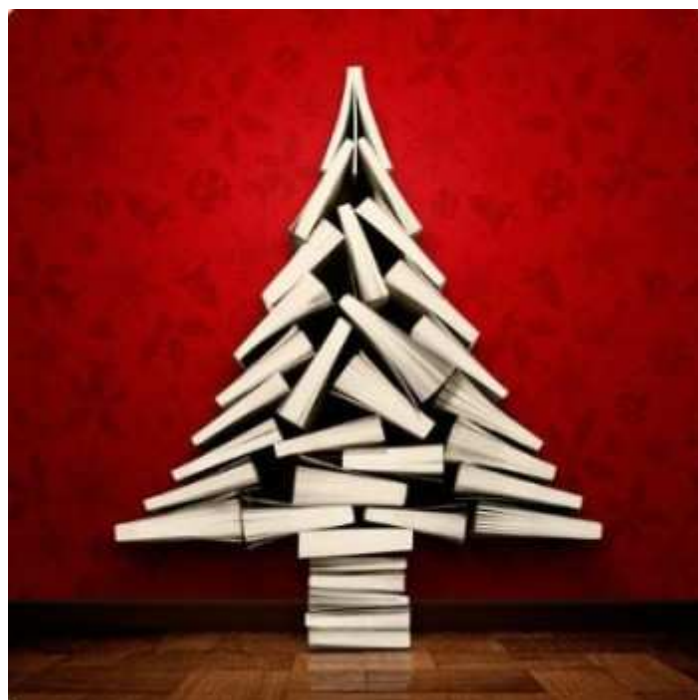
Vanaf december 2017 zijn wij begonnen met een snellere wisseling van de aanwinstentafel. Voorheen bleven nieuwe aanwinsten zes weken op de tafel liggen, waardoor actuele titels soms wat laat voor u beschikbaar waren. Nu wisselen we de tafel niet alleen sneller, maar ook flexibel. Dat houdt in dat we niet de hele tafel in één keer wisselen, maar dat we elke week een deel van de tafel vernieuwen. Zo is de inhoud van de tafel altijd actueel, en hoeft u minder lang te wachten op een populaire titel. Om een overzicht te krijgen van de nieuwe aanwinsten, kunt u altijd bij de balie een aanwinstenlijst over het afgelopen kwartaal meenemen.

Pinbetalingen mogelijk vanaf 1 januari 2018

Tot op heden kon u bij het Rotterdamsch Lees kabinet aan de balie alleen contant betalen. Vanaf 1 januari 2018 gaat dat veranderen, en kunt u bij ons ook pinnen. Wilt u bij een bezoek bijvoorbeeld de contributie voldoen, dan hoeft u dus geen contant geld meer bij u te hebben. Wij zullen dan ook de voorkeur geven aan pinbetalingen. Bij lezingen zullen wij voor koffie en andere drankjes nog steeds een klein contant bedrag vragen.

Afwijkende openingstijden tussen Kerst en Oud & Nieuw

Anders dan voorheen zal het Leeskabinet dit jaar tussen Kerst en Oud en Nieuw geopend zijn, met uitzondering van de zaterdag. Wel zijn de openingstijden deze dagen aangepast:

Za 23/12: RLK balie geopend van 10:00 tot 13:00 uur. (Gebouw open van 10:00 tot 21:00 uur.)

Zo 24/12: Gebouw open van 10:00 tot 17:00 uur.

Ma 25/12: Gebouw gesloten.

Di 26/12: Gebouw open van 10:00 tot 21:00 uur. Geen baliebezetting.

Wo 27/12 tot Vrij 29/12: RLK balie bezet van 10:00 tot 15:00 uur. (Gebouw open van 10:00 tot 21:00 uur.)

Za 30/12: Gebouw open van 10:00 tot 21:00 uur. Geen baliebezetting.

Zo 31/12: Gebouw open van 10:00 tot 17:00 uur. Geen baliebezetting.

Ma 1/1/'18: Gebouw gesloten.

Drs. P in het Leeskabinet

Woensdag 22 november was een gedenkwaardige dag. Onder een overweldigende belangstelling – we hadden de zaal gemakkelijk tweemaal kunnen uitverkopen – werd de bibliotheek van Heinz Polzer alias Drs. P (1919 - 2015) officieel door Vic van de Reijt overgedragen aan het Leeskabinet.

Bovendien werd de cd *Het Rotterdams Passé van Drs. P* gepresenteerd, waarvan burgemeester Ahmed Aboutaleb het eerste exemplaar ontving uit handen van samensteller Roland Vonk.

Aboutaleb benadrukte in zijn dankwoord het belang van Drs. P en van andere dichters en zangers voor zijn eigen taalontwikkeling. De Rotterdamse zanger Pierre van Duyl en Fay Lovsky voerden op geheel eigen wijze liederen van de doctorandus uit. De middag werd afgesloten met een receptie in de Universiteitsbibliotheek, waar de tentoonstelling met een selectie van boeken en documenten uit de bibliotheek van Polzer werd geopend. De pers had het ook begrepen: alle regionale en landelijke media besteedden er meer of minder uitgebreid aandacht aan!

Voor degenen die er niet bij konden zijn: de tentoonstelling is nog te zien tot eind maart, en de cd is te koop, onder meer bij Boekhandel v/h Van Genneep.

Activiteiten

Evenementen in 2018

Zoals u van ons gewend bent zal het Leeskabinet ook in het nieuwe jaar een programma met zowel literaire als maatschappelijk relevante lezingen en speciale evenementen verzorgen. Achter de schermen zijn de voorbereidingen hiervoor in volle gang!

Zo zal in maart 2018 een evenement plaatsvinden rondom de recent verschenen publicatie: *Dát is Pietje Bell! Het geheime leven van Chris van Abkoude*, een boeiende biografie over een sociaal bewogen Rotterdammer, geschreven door Jan Maliepaard en Jan Oudenaarden. Voorafgaand aan deze activiteit kunt u een literaire lezing tegemoet zien. Nadere informatie volgt!

Nieuw in context

De ondergang van het Avondland

Roman Koot

Onlangs verscheen de eerste Nederlandse vertaling van een van de meest curieuze boeken uit de twintigste eeuw. Bijna honderd jaar geleden, in 1918, publiceerde de cultuurhistoricus Oswald Spengler het eerste deel van *Der Untergang des Abendlandes* (het tweede deel verscheen in 1922). Thomas Mann noemde het een 'intellectuele roman van de eerste orde'. Het boek zou in het interbellum grote invloed uitoefenen op het denken, niet alleen in Duitsland, maar ook in Nederland.

De ondergang ([RLK 08.25 SPEN](#)) is met bijna 1200 pagina's een omvangrijke poging om de staat van de westerse beschaving in zijn tijd te beschrijven en te verklaren. Die beschaving verkeerde volgens Spengler – en volgens velen met hem – in een deplorabele staat. Het grootkapitaal had de macht overgenomen, de steden waren zodanig gegroeid dat de menselijke maat zoek was geraakt, de burgers waren ontheemd en vervreemd. Het westen was in het eindstadium van zijn bestaan beland. Spengler hanteert voor zijn beschrijving het cyclische verklaringsmodel uit de natuur: een beschaving wordt geboren, maakt een bloeiperiode door en sterft uiteindelijk. De laatste fase is er een van stilstand,

zonder ontwikkeling, zonder vernieuwing, zonder grote kunstwerken.

De auteur beschrijft in zijn boek acht beschavingen – van de Antieke tot de West-Europees/Amerikaanse – die alle het onvermijdelijke verloop kennen van geboorte tot dood. Hij illustreert zijn betoog met tal van historische voorbeelden. Die zijn overigens niet altijd even nauwkeurig, maar het geheel levert wel een boeiend verhaal op. Als je even doorzet, want het is wel een kluit!

In Nederland werd het boek in intellectuele kringen veel gelezen en bediscussieerd. Onder hen was de schilder Pyke Koch (1901-1991). Spengler figureert dan ook in de meest recente publicatie over deze kunstenaar, die verscheen bij de tentoonstelling *De wereld van Pyke Koch* in het Centraal Museum Utrecht (nog t/m 18 maart). Kochs werk wordt daarin geplaatst in de maatschappelijke, ideologische en artistieke ontwikkelingen van zijn tijd. Uw bibliothecaris Roman Koot beschrijft in het boek het Utrechtse geestelijke klimaat in het interbellum, de periode waarin Pyke Koch zijn belangrijkste schilderijen maakte. ([RLK 21.03 koch BOSM](#))

Niet alleen tijdens het interbellum dreigde de ondergang, ook nu leven we in een tijd van crisis, volgens de historicus Philipp Blom. In *Wat op het spel staat* geeft hij verhelderende parallellen met historische aardverschuivingen, zoals het einde van het Romeinse Rijk, de Verlichting en de Duitse Weimarrepubliek. De uitgever noemt het 'een vlammend betoog vol sterke beelden en scherp verwoorde inzichten, dat iedereen zou moeten lezen die zich zorgen maakt over de toekomst van wat wij voor waardevol houden: vrijheid, tolerantie, het klimaat, arbeid, democratie en mensenrechten.' ([RLK 15.50 BLOM](#))

Uitgeverij Boom heeft een uitgebreide website samengesteld met verschillende bijdragen over het boek van Spengler, van o.a. Joris Luyendijk en Marli Huijer. Ga hiervoor naar www.leesspengler.nl.

Landenreeks: objecten met een verhaal in het Rijksmuseum

Elsbeth van der Ploeg

Vanaf 2015 verschijnt de prachtig vormgegeven Landenreeks, een serie van acht boeken waarin de gezamenlijke geschiedenis van Nederland en verschillende landen overzee wordt beschreven aan de hand van de collectie van het Rijksmuseum. Irma Boom verzorgde de reeks en won met de eerste delen het keurmerk Best Verzorgde Boek 2015. De nadruk ligt op de koloniale periode, maar er is ook aandacht voor prekoloniale objecten, en voor het begin van de postkoloniale tijd. De verovering, wreedheid en uitbuiting waarmee de Nederlandse geschiedenis gepaard gaat worden niet geschuwd, zoals al blijkt uit de titel van het eerste deel: *Gepeperd Verleden - Indonesië en Nederland sinds 1600* ([RLK 15.75 az-indo STEV](#)).

De serie begint bij Nederlands Indië, maar ook minder bekende overzeese relaties komen aan bod. Het tweede deel voert de lezer naar China: *Zijden draad - China en Nederland 1600-2015* ([RLK 15.75 az-chin MOST](#)). De auteurs beschrijven onder andere hoe de Rode Duivels, zoals de Nederlanders door de Chinezen genoemd werden, in 1656 bij hoge uitzondering het recht verkregen

om op audiëntie te gaan bij keizer Shun-zhi. Al eerder, in 1624, hadden de Nederlanders een deel van Formosa (het huidige Taiwan) veroverd. Zo ontstond een cultuuruitwisseling tussen Nederland en China, destijds één van de rijkste landen ter wereld.

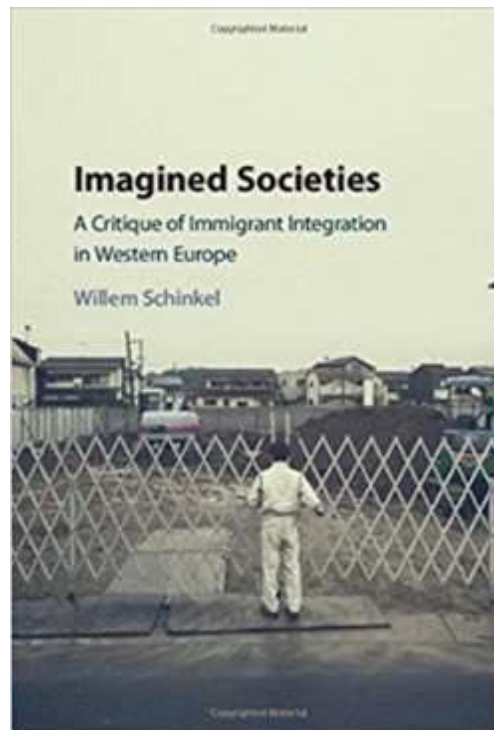
In Nederland raakte men vertrouwd met Chinees porselein, textiel, en allerlei bijzondere objecten die vaak speciaal voor de export werden vervaardigd. Daarmee bieden deze objecten zoals ze in het Rijksmuseum zijn beland niet zozeer een historische kijk op China, maar laten ze vooral zien hoe de Nederlander zich een beeld vormde van de verre Oosterbuur.

Deel drie en vier verschenen in 2016 en behandelen de Nederlandse betrekkingen met respectievelijk Ghana en Japan: *Dof Goud - Nederland en Ghana, 1593-1872* ([RLK eu-nedb HAM](#)) en *De smalle brug: Japan en Nederland sinds 1600* ([RLK 15.75 az-japa HOND](#)). Afgelopen jaar volgden *Kaneel en Olifanten - Sri Lanka en Nederland sinds 1600* ([RLK 15.75 az-sri WAGE](#)) en *Goede Hoop - Zuid Afrika en Nederland vanaf 1600* ([RLK 15.80 af-z.a. GOSS](#)), met in dat laatste deel uiteraard aandacht voor de Apartheid.

De Landenreeks beoogt niet te voorzien in een uitputtende geschiedschrijving van de Nederlandse internationale relaties gedurende de afgelopen eeuwen, maar biedt eerder verschillende inkijkjes in dit verleden. Aan de hand van tastbare objecten wordt veel duidelijk over de manier waarop in Nederland naar de rest van de wereld werd gekeken. In maart 2018 verschijnt het zevende deel *Ketens en Banden – Suriname en Nederland sinds 1600*, en later in het jaar zal het laatste deel over de banden tussen Nederland en India gepubliceerd worden.

Lezen in samenhang: Populisme en Migratie

Berrie Vugts

Als lid van het Leeskabinet kunt u ook gebruik maken van de Universiteitsbibliotheek. En hoewel u bij die bibliotheek geen actuele romans zult vinden, is het zeker de moeite waard ook daar eens te grasduinen als het bijvoorbeeld om politiek, geschiedenis, filosofie, sociologie en aanverwante onderwerpen gaat. Op deze gebieden zijn onze collecties complementair en dus versterken ze elkaar. Een goed voorbeeld hiervan is de recent bij Cambridge University Press verschenen titel *Imagined Societies: A Critique of Immigrant Integration in Western Europe*, van Willem Schinkel, hoogleraar Sociologie aan de EUR. ([861 H 33](#))

Het boek is een verademing in de zin dat het de huidige tijd weet beet te pakken op een moment dat het populisme en het daarmee verbonden pseudo-intellectuele meningencircus in Nederland en Europa alom opgang heeft gemaakt. Zo laat Schinkel door de lens van wat het integratiedebat is gaan heten overtuigend zien hoe noties van racisme onze samenleving en bredere politieke bestel nog steeds structureren, slechts zijn getransformeerd naar wat hij Culturisme noemt. Het ligt genuanceerder, daarvoor kunt u beter het boek lezen, maar kort gezegd: de ander is niet langer inferieur vanwege diens ras, maar vanwege zijn of haar cultuur.

Het is waarschijnlijk niet toevallig dat in een tijdsgewricht waarin populistische

bewegingen politiek garen spinnen juist het migratie-/integratiedebat één van de hete hangijzers is geworden. Des te interessanter dus om deze fenomenen in samenhang te begrijpen, en daarom raad ik u een ander boek uit voornoemde collectie aan, namelijk: *What is Populism* van Jan-Werner Müller (2016). [\(861 C 94\)](#)

Het populisme is volgens Müller niet voorbehouden aan links of rechts, het is meestal ook niet zo dat zij die zich erop voor laten staan populistten te zijn - in de zin van het volk vertegenwoordigend - dat ook zijn. Sterker nog, Müller stelt dat populistten in de kern antidemocratisch zijn. Zo wijst hij erop dat populistten niet zozeer het volk dat gestemd heeft vertegenwoordigen maar zich veelal beroepen op een zogenaamde 'silent majority' en eerder 'beweging' dan (democratisch georganiseerde) partij in klassieke zin willen zijn. Deze 'silent majority' wordt overwegend verbeeld door zich naar boven toe af te zetten tegen een denkbeeldige elite en naar beneden toe tegen de nimmer (voldoende) geïntegreerd veronderstelde migrant. Nu we weer bij de verbeelding zijn aangeland wijs ik u graag nog op een titel uit onze eigen collectie, te weten: *All the king's men* (1946) van Robert Penn Warren, waarmee hij de Pulitzer prize won en welke nog steeds beschouwd wordt als de beste roman over het populisme ooit geschreven. [\(RLK S 29 J 132\)](#)

Activiteiten in Rotterdam

Een Duits-Tsjechische kerst: het Goethe-Institut en het Tsjechisch Centrum nodigen u uit voor een gezamenlijk kerstfeest met de legendarische Feuerzangenbowle, Duitse en Tsjechische kerstlekkernijen en de film *Goethe!* van regisseur Philip Stölzl. **Dinsdag 19 december** vanaf 19:00 uur in het Goethe Institut. Toegang gratis, [reserveer via email](#).

Expositie: illustraties van Annemiek van der Steen bij gedichten van Myrte Leffring. De illustraties zijn geïnspireerd door de dichtbundel *De tere bloemen van het verstand* van Leffring. **Tot zaterdag 30 december** in galerie V'Arts, donderdag, vrijdag en zaterdag van 12.00-18.00 uur.

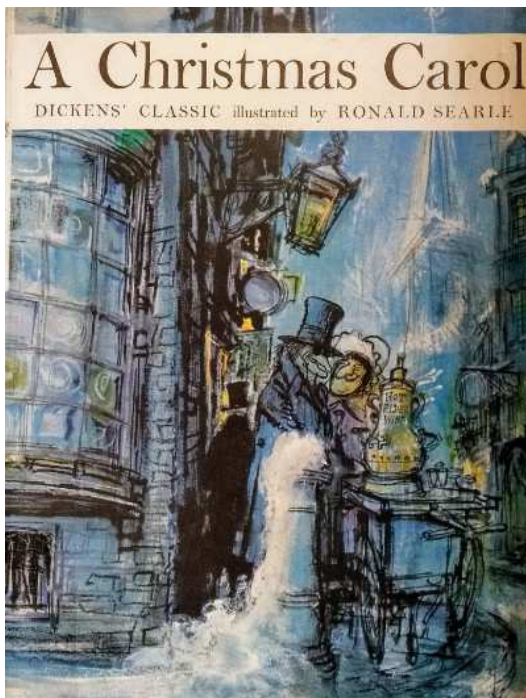
Murakami weekend op de SS Rotterdam, **zaterdag 13 en zondag 14 januari** 2018. Het uitkomen van de nieuwe grote roman van Murakami wordt een weekend lang gevierd met o.a. interviews en colleges, muziek, hardloopsessies langs de Maas en Japanse workshops. [Ga voor meer informatie en kaarten naar de website](#).

Reizen met Steinz: Parijs door de ogen van Patrick Modiano. Literair redacteur Jet Steinz belicht iedere maand een onvergetelijke schrijver wiens oeuvre verweven is met een bijzondere stad. Centrale Bibliotheek, filmzaal, **zondag 14 januari**. Gratis

toegang.

Literaire avond met Alex Boogers, **dinsdag 16 januari** 2018. In boekhandel Maximus te Hillegersberg spreekt de auteur over zijn nieuwste roman *Onder een hemel van sproeten*. Vanaf 20:00 uur, toegang €7,50. [Stuur een mailtje om u aan te melden](#) of bel 010 - 418 70 87.

Uitgelicht: *A Christmas Carol* Dickens' classic illustrated by Ronald Searle

In december 1843 had Charles Dickens (1812-1870) geld nodig: hij zat middenin het schrijfproces van *Martin Chuzzlewit*, maar hij zou door zijn spaargeld heen raken voordat het boek zou afkomen. Er moest iets gebeuren, en dus schreef hij, in een paar weken, het wereldberoemde *A Christmas Carol*. Vergeven van geesten, melodrama, kerstversiering, sneeuw en kalkoen, was het een ode aan 'a kind, forgiving, charitable time, the only time in the long calendar of the year when men and women seem by one consent to open their shut-up hearts freely'.

De sociaal begane Dickens wilde met zijn *Christmas Carol* daadwerkelijk iets betekenen voor de arme Engelse arbeider. Het verhaal kwam in hem op na een bezoek aan Manchester, waar hij de omstandigheden in de fabrieken had gezien. Ook was hij gaan kijken bij een *Ragged School*, waar de armste Engelse kinderen terechtkwamen. Vanwege hun verloederde uiterlijk en moeilijke gedrag waren deze kinderen op een gewone school niet welkom. Met dit boek kon de schrijver de leefomstandigheden van de armen onder de aandacht brengen van een breder publiek.

A Christmas Carol zorgde voor een stijgende populariteit van de kerstdagen in Groot-Brittannië en de Verenigde Staten. Het boek kent talloze uitgaven, zoals deze fantastisch geïllustreerde uit 1961. ([RLK B III 10: 2244](#)) De stijl van illustrator Ronald Searle sluit naadloos aan bij de nu eens duistere, dan weer vrolijke vertelling.

Ronald Searle (1920-2011) was een Britse kunstenaar en satirisch tekenaar. Hij werd bekend met de cartoon *St. Trinians School*, over een Britse kostschool vol delinquente meisjes en sadistische leraren. Zijn tekencarrière begon in de Tweede Wereldoorlog toen hij als krijgsgevangene in een Jappenkamp zat. Searle hield een getekend verslag bij van zijn ervaringen in het kamp, voor het geval hij het niet zou overleven.

Onder de liefhebbers van deze illustrator bevindt zich Heinz Polzer, die verschillende boeken van Searle had verzameld. In onze expositie over de boekerij van Drs. P is een selectie van deze boeken te zien. De tentoonstelling loopt tot 1 april 2018.

Volg ons op sociale media:

*Copyright © * 2017/2018 * *Rotterdamsch Leeskabinet*, All rights reserved.
*Jaargang 1 nieuwsbrief 3: december/januari**

E-mail voorkeuren aanpassen:
You can [update your preferences](#) or [unsubscribe from this list](#).

Rotterdamsch Leeskabinet
p/a Universiteitsbibliotheek (Library Building)
Burgemeester Oudlaan 50, 3062 PA Rotterdam
Postbus 1738, 3000 DR Rotterdam

www.leeskabinet.nl

Informatie algemeen en uitleen: 010 - 408 11 95 of e-mail leeskabinet@eur.nl

This email was sent to <<Email Address>>
[why did I get this?](#) [unsubscribe from this list](#) [update subscription preferences](#)
Rotterdamsch Leeskabinet · Burgemeester Oudlaan 50 · Rotterdam, 3062 PA · Netherlands

MailChimp